

Høringssvar vedrørende afskaffelse af selvbudgettering mv

Dato: 11. november 2024

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 1 af 4

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har den 6. november 2024 fremsendt lovforslag i høring om ændring af lov om kommunal indkomstskat og statens afregning af grundskyld og dækningsafgift til kommunerne og lov om kommunal udligning og generelle tilskud til kommuner (Afskaffelse af selvbudgetteringsordningen, mulighed for at omgøre valg af statsgaranti for 2024 samt indførelse af ø-tilskud til Fanø Kommune). Frist for bemærkninger til lovforslaget er fastsat til senest den 11. november 2024.

Med lovforslaget foreslås tre ændringer:

- Afskaffelse af selvbudgetteringsordningen fra 2026
- Mulighed for at omgøre valg af statsgaranti for 2024 i 16 kommuner
- Indførelse af ø-tilskud til Fanø Kommune

KL har følgende bemærkninger til lovforslaget.

Generelle bemærkninger

KL tager skarp afstand fra den forhastede proces, som regeringen med lovforslaget lægger op til. Lovforslaget har store konsekvenser for kommunestyret og rokker ved ansvarsfordelingen mellem det nationale og lokale politiske niveau. Det er for KL yderst overraskende, at regeringen fremlægger et hastelovforslag om at afskaffe et så centralt element af kommunernes mulighed for at tilrettelægge deres økonomi uden forudgående drøftelser med KL.

KL har ikke hverken set eller været involveret i dybere analyser, som danner grundlag for det problem, som regeringen skitserer eller for, at en afskaffelse af muligheden for at selvbudgettere skulle være den bedste løsning.

Det er ryggraden i budgetsamarbejdet mellem den til enhver tid siddende regering og kommunerne, at man løbende drøfter rammerne for kommunernes økonomi, herunder ift. nødvendige hensyn til stabilitet, aktualitet, incitament, lokale forhold mv.

Endelig er det uforståeligt, hvorfor en så afgørende ændring skal hastebehandles i Folketinget med en høringsfrist på tre hverdage. KL vurderer umiddelbart, at den del af lovforslaget, som vedrører afskaffelsen af muligheden for selvbudgettering, ikke haster i samme omfang som de andre dele. KL vil i stedet opfordre regeringen til at gå i dialog med KL om mulige løsninger på den skitserede udfordring. Det skal hertil bemærkes, at KL løbende har tilkendegivet, at der er behov for at håndtere de afledte konsekvenser af de forhøjede statslige skøn for udskrivningsgrundlaget for 2024.

KL kvitterer for, at regeringen finder en løsning for de 16 kommuner, der har valgt statsgaranti for 2024. Tilsvarende anerkender KL behovet for en hurtig behandling af den del af lovforslaget.

Afskaffelse af selvbudgetteringsordningen fra 2026

Lovforslag

Med lovforslaget foreslås det at afskaffe muligheden for selvbudgettering fra 2026.

Det angives, at der dermed skabes større budgetsikkerhed hos alle kommuner, og risikoen for afledte konsekvenser af efterreguleringer vil bortfalde fra 2029.

I lovforslaget motiveres forslaget herudover med følgende:

Der har over de senere år være statslige indgreb i ordningen for at afbøde større negative konsekvenser af kommunernes valg af budgetmetode. Senest i 2020 som følge af situationen med COVID-19, hvor kommuner fik mulighed for at vælge om fra selvbudgettering til statsgaranti. Det kan have givet anledning til en forventning i kommunerne om, at staten vil gribe ind, såfremt valget af budgetmetode giver anledning til tab, og det kan påvirke kommunernes vurdering af risikoen ved at selvbudgettere.

Bemærkninger vedrørende det høje antal selvbudgetteringer

KL bemærker, at det er en alvorlig påstand, når kommunerne i lovforslaget beskyldes for at misbruge muligheden for at selvbudgettere. Eller satse på, at risikoen for et eventuelt tab vil løses af staten. Det er overraskende og åbenlyst misvisende.

Den enkelte kommune var ifm. budgetlægningen for 2024 stillet i en helt ekstraordinær situation ift. valget mellem statsgaranti og selvbudgettering. Med Økonomisk Redegørelse for august 2023 øgede staten skønnet for kommunernes udskrivningsgrundlag med godt 19 mia. kr. ift. det statsgaranterede udskrivningsgrundlag. Den enkelte kommune kunne næppe ignorere så klare signaler fra staten. Lokalt var man stillet i en situation med væsentligt højere skønnede indtægter fra indkomstskat og en udligning pba. et markant højere niveau. Samlet set medførte de forhøjede skøn et ekstraordinært pres for den enkelte kommunalbestyrelse mod selvbudgettering. Det er udtryk for en markant ansvarsforflyttelse i stedet at tillægge den enkelte kommune motiver om at misbruge ordningen.

Bemærkninger vedr. afskaffelse af mulighed for selvbudgettering

Det bemærkes overordnet set, at der gennem de senest knap 30 år har været en balance mellem forskellige kommuners mulighed for at vælge enten statsgaranti eller selvbudgettering. De to ordninger imødekommer forskellige vilkår og behov, og afspejler den forskellighed, der er mellem kommunerne. Centralt har stået, at det i sidste ende er kommunalbestyrelsens suveræne beslutning og ansvar at fastlægge, hvilket skattegrundlag man ønsker at budgettere kommunens økonomi på. Det er også kommunalpolitikere, der skal stå til ansvar over for kommunens borgere.

En obligatorisk statsgaranti medfører et øget pres ift. kvaliteten af de skønnede forudsætninger for hhv. udskrivningsgrundlag og skønnede folketal. Det er fx ikke usædvanligt med betydelige forskelle mellem det statsgaranterede og faktiske folketal, som tilskudsbeløbene baseres på. I dag imødegår muligheden for selvbudgettering og kommunens mere retvisende lokale

Dato: 11. november 2024

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 2 af 4

kendskab til folketal, udbygning, flyttemønstre, erhvervsudvikling mv. risikoen for fejl eller skævheder i det statsgaranterede grundlag.

Dato: 11. november 2024

Med obligatorisk statsgaranti vil regeringen påtage sig et entydigt ansvar for at indtægtsbudgettere for den enkelte kommune, uden at kommunalbestyrelsen har mulighed for at inddrage lokale forhold, som måtte afvige fra en landsgennemsnitlig betragtning. Dermed vil man centralisere beslutningen og lade det være op til embedsmænd i staten at fastlægge indbyggertal og udskrivningsgrundlag for alle kommuner uanset, at det har vist sig, at staten både i 2024 og 2025 har skønnet grundlaget betydeligt for lavt i fastlæggelsen af statsgarantien (i 2024 justerede staten selv skattegrundlaget 19 mia. kr. fra statsgarantien til Økonomisk Redegørelse, august.). Desuden påtager regeringen sig et øget ansvar for datakvaliteten i det statsgaranterede tilbud. Det samme gør sig gældende fsva. den forsinkede indfasning af det statsgaranterede udskrivningsgrundlag. Det vil medføre fordelingsmæssige konsekvenser for kommunernes økonomi.

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 3 af 4

Mulighed for at omgøre valg af statsgaranti for 2024 i 16 kommuner

Baggrund

Ministeriet angiver bl.a., at 16 kommuner har ansøgt ministeren om dispensation til at overgå fra statsgaranti til selvbudgettering.

Det angives bl.a., at en efterregulering af selvbudgetterende kommuner har potentiel økonomisk konsekvens for alle kommuner ifm. fastsættelse af bloktilskuddet jævnfør balanceprincippet.

Det konkluderes, *"At der endnu en gang er behov for at hjælpe kommuner, der bliver ramt af større økonomiske konsekvenser af valget af budgetteringsmetode, viser, at der også er et behov for mere forudsigelige og stabile rammer omkring kommunernes økonomi, hvilket kan sikres ved, at kommunerne fremover alene kan budgettere med et statsgaranteret indtægtsgrundlag."*

KL skal minde om, at formuleringen, at *"der endnu en gang er behov for at hjælpe kommuner, der bliver ramt af større økonomiske konsekvenser af valget af budgetteringsmetode"* udelader, at det er statens skøn, som er baggrunden for de store økonomiske konsekvenser i 2024, *jf. oven for.*

Lovforslag

Det foreslås, at 16 kommuner, der for kalenderåret 2024 har valgt at budgettere med et statsgaranteret udskrivningsgrundlag kan for kalenderåret 2024 ekstraordinært kan vælge at ændre valget til selvbudgettering.

For kommuner som vælger at selvbudgettere fastholdes den foreløbige afregning af skatter, tilskud og udligningsbeløb svarende til det statsgaranterede grundlag kalenderåret 2024. Disse indtægter efterreguleres på normal vis i 2027.

Bemærkninger

KL bemærker, at kommunerne ifm. valget mellem statsgaranti og selvbudgettering uforskyldt blev stillet i en ekstraordinær vanskelig situation op til budgetlægningen for 2024.

Under hensyntagen til de markante ændrede statslige skøn op til og efter budgetlægningen er der åbenlyst et behov for at håndtere den udfordring, som særligt de 16 kommuner helt uforskyldt befinder sig i.

KL bakker op om en løsning for de 16 kommuner. Det er vigtigt, at de 16 kommuner nu får mulighed for at vælge en løsning, som kan give en større ro om kommunens økonomi frem over. Der kvitteres for, at staten tager ansvar for at håndtere udfordringen. For en god ordens skyld skal det bemærkes, at den foreslåede løsning har fordelingsmæssige konsekvenser for kommunerne.

KL bemærker, at behovet for håndtering i et år ikke uden videre bør medføre en permanent ændring af kommunernes grundlæggende rammer.

Indførelse af ø-tilskud til Fanø Kommune

Lovforslag

Der foreslås en lovændring, så alle kommuner på øer uden bro-fast forbindelse, der består af én kommune, kan modtage et ø-tilskud. Det medfører et tilskud på 20 mio. kr. til Fanø Kommune fra og med 2025. Tilskuddet vil blive givet som et generelt tilskud og begrundes med merudgifter, der følger af at være en mindre ø-kommune.

Bemærkninger

KL har ingen bemærkninger til denne del af lovforslaget. Det forudsættes, at finansieringen af tilskuddet i 2025 ikke påvirker det fastsatte bloktilskud, som lå til grund for kommunernes budgetlægning.

Med venlig hilsen

Martin Damm

Kristian Vendelbo

Dato: 11. november 2024

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 4 af 4